

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt VI. In studium Infideles iuvandi omnes ferè, & in heroico gradu, influunt Virtutes.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

illu perhibeo, quoniam emulationem Dei habent, sed non secundum scientiam. In quantum poterat, laborabat umbram eis excusationis aliquam obtinere, & quia sermone illu fidem perfuadere non poterat, ad orationes se convertere ad assiduas, tres (ait ibid.) voluntas quidem cordis mei & obsecratio ad DEUM sic pro illis in salutem, que utique omnia sunt verba amanti, & valde eorum utilitatibus providenti. Et item, Filioli mei quos iterum parturio, donec formetur Christos in vobis, & iterum, quoniam Corinthum fornicarium ab Ecclesia corpore separabat (ait 2. Corinth. 2.) ex multa tribulatione, & angustia cordis scripsi vobis per multas lachrymas, non ut contisteremini, sed ut sciatis, quoniam charitatem habeo abundantius in vos (1. Corinth. 9.) factus sum Judæis tanquam Judæus; his qui sine lege erant, factus sum quasi sine lege ethnicus: factus sum infirmis, quasi universum mundum genuisset, sic perturbabatur, sic currabat, sic omnes in Regnum Dei festinabat inducere docendo, orando, minando, pollicendo, per sermonem, & per discipulos, per se ipsum conabatur erigere laborantes, stantes vero firmare, torpentes animare, humili jacentes attollere &c. Pro uno servulo Onesimo ad Philemonem integram scribit Epistolam omni affectu plenam, milites se ipsum tradidit in mortem, & ait: Ego autem libentissime impendam, & superimpendar ego ipse pro animabus vestris. (sic 2. Corinth. 2.) Cumque celsus in omni consisteret arce virtutum, omnem tamen flammam precipuo charitatis ardore vincebat. Ut enim missum in ignem ferrum totum ignis efficitur, sic Paulus charitate succensus, totus factus est charitas, quæ quasi communis totius mundi esset Pater, ita in amore omnium ipsos eorum imitabatur parentes, ac superabat, & pecunias, & verba, & corpus, & animam pro his, quos diligebat, impendens. Sic Chrysostomus.

Divus autem Bernardus in sermone de S. Martini, Domine (inquit) si adhuc populo tuo sum necessarius, non recuso laborem (2. ad Timoth. 4.) Bonum certamen certasti, cursum consummasti, fidem servasti, reposita est tibi corona justitiae, & adhuc dicis, propter bonum proximi non recuso laborem, fiat voluntas tua. Obculisti planè Isaac, unicum illum, quem diligis, quod in te est, jugulasti, immolasti. Singulare gaudium tuum, pia devotione paratus iterum redire in pericula, innovare certamina, denuo laborem sibi, & prolongare tentationem propter proximum, & à Christo peregrinari diutius ab illa tanta, & tam optata sollicitate. Angeli in ministerium mittuntur propter eos, qui hereditatem capiunt salutis, sed tamen semper curantes bonum proximorum divina assistant presentia. Hanc paratus est Martinus propter fratres dilatare. Magnum est Petre, quod Dominum secuturus omnia reliquisti, sed audio te in morte dicentem: Bonum est nos De esse, non est hoc, si adhuc populo tuo sum necessarius, non recuso laborem. (Psal. 107) Paratum cor tuum, ò Martine, paratum cor tuum, sive dissolvi, & esse cum Christo, sive manere in corpore, mille subditis laboribus, si id amor proximi efflagitat.

Ac demum de S. Joan. Chryso. tanti Magistri nempe S. Pauli Discipulo, aliquid etiam profiteramur, ut intelligamus quantum fuerit illius in proximos charitatis ardor: Sic enim de semetipso scribit: Vellem si fieri posset, vestris oculis ostendere, quam in vos habeo charitatem: Nihil enim est mihi vobis jucundius & desiderabilius, ne hæc ipsa quidem lux: Millies enim optarem ipse esse cæcus, si per hoc liceret vestras animas convertere, adeo ipsa lux est mihi salus vestra jucundior. Quid enim me juvant solares radij, quando, que propter vos accipitur, animi agritudo oculis meis magnas offundit tenebras? Lux enim tunc est bona, quando apparet in latitia. (& paulo post.) Im-Thom, à Jesu Oper. Tom. 1.

plere gaudium meum liceat vobis salutem affequi, me autem propter vos reddere rationem, vobis dari salutem, me vero accusari, quod memini munus non impleverim: Non enim curo, ut pro me salvifici, sed ut salvificiis quacunque ratione.

Et de S. Francisco sanctus Bonaventura in vita S. Francisci cap. 5 sic scripsit: Non se Christi reputabat amicum, nisi animas soteret, quas ille redemit: saluti in vitam animarum nihil præferendum esse dicebat, eo magis S. Franciscus, quod unigenitus Dei pro animabus dignatus fuerit in Cruce pendere.

Ac denique B. Pater Ignatius, (authore Patre Ribadeneira, libro quinto, cap. secundo vitæ ejus,) agebat, se, si quid ad animatum salutem pertineret, paratissimum esse nudis pedibus, cornibusque onustum per plateas incidere, nullumque reculare habitum, ridiculum, aut probrosum vestimentum genus, quod esse utile hominibus posset; quod re ipsa comprobavit, si quando sese occasio obtulit: Etenim contemptus hujus, ac desipientiæ rerum omnium, pro animarum lucro, est origo Dei amoris & proximi.

Plenæ etiam sunt sacræ literæ, & historiæ Ecclesiasticæ Apostolicis exemplis innumerabilem hominum, qui & vitam salutis aliorum causa libentissimè profuderunt, & ipsas etiam gravissimæ ignominie notas subierunt; ut propterea necesse non sit diutius in ijs recensendis immorari.

CAPUT VI.

In studium Infideles juvandi omnes ferè, & in heroico gradu, influunt Virtutes.

Alterum caput, ex quo hujus functionis juvandi Infideles perfectio ducitur, est magnitudo, & præstantia earum actionum, quæ hoc studium comitantur, quæ non modò naturæ vires superant, sed etiam tanto intervallo antevertunt, ut sine uberrima gratiæ copia sustineri, neque adiri possint: quare nihil est, quo ubertius laudari possit, quam ex hoc, quod non una, aut altera virtus, sed omnium planè virtutum agmen, ac omnes ferè in gradu heroico, & perfectissimo in eum confluant; Et ut ab ipso limine incipiam, hoc est ab ipsis virtutibus, quæ in primo quasi divinæ vocationis ad animarum conversionem conceptu, cum ipsa vocatione in animo à Deo ingenerantur, mirum est quantum in hoc etiam quasi vestibulo, desiderium ipsum DEO cooperandi in hac functione operum segetem, & per se meliorum, & difficiliorum, ac plurimorum offerat sic à Deo vocatis.

Primum enim vocatio ipsa, & multo magis studium animas juvandi executioni mandatum, Apostolicam mentem, animumque efformat intrepidum, omnibusque imbuat virtutibus. Atque ut ab his incipiam, quæ Theologica vocantur, apertum est, Missionum studium constare non posse non solum sine fide, sed sine magna, & excellenti fide: nam quisquis hoc facit, ut propter verba laborum Domini, ea quæ habet, quæ videt, & quæ diligit, pro his, quæ non videt, deserat, & præsentia pro futuris, nempe patriam, fratrum carnalium, consanguineorum, parentum, amicorum, divitiarum, cæterarumque commoditatum omnium emolumenta commutat, ac ingrediatur vias duras, sine dubio ad maximum, & altissimum fidei gradum pervenit, Magna est deinde

B

fidei

fidei firmitas, & admiranda, quæ hominem non solum intrepidum, sed alacrem reddit ad quælibet tormenta, quamvis immensissima, cruciatus etiam acerbissimos, ad omne denique ignominiosæ mortis genus pro ejusdem fidei confessione obeundum. Ac denique heroicæ, atque Apostolicæ fidei gradus est, pro eadem fide inter gentes propaganda, barbaras, esferatasque gentes, vel cum aperto capitis discrimine adire, atque contemptis Oceani fluctibus, piratarum atrociniis, & incommodis aliis ferè infinitæ navigationis usque ad ultimas mundi oras pro ejusdem fidei dilata-tione penetrare, ac demum pro eadem fide sinceræ, integræque conservanda, qualem Christus, & Apostoli tradiderunt, eaque facta tecta ab omni periculo, & labe hæreticorum tuenda, quodvis vitæ discrimen subire.

Idem quoque de Spe, sive in DEUM fiducia dicere licet; nam cum hujus virtutis proprius sit actio, certissima expectatio vitæ æternæ; ideo autem certissima est hæc expectatio, quia fide nititur, & promissioni ejus, qui non mentitur, DEI. Hanc igitur, missionum studium, tam certo repræsentat, & Christi Athletæ ob oculos ponit, ac li manu teneret: quia ut de fide diximus, ob hanc spem conemunt homines omnis hujus vitæ commoda, ac se immensis objiciunt difficultatibus, atque periculis. Ad hoc idem etiam Spei caput referuntur auxilia DEI, quæ nobis calamitate oppressis minimè defutura speramus. At cum inter Infideles omnibus humanis præsidis Evangelici viri destituantur, ac sæpè varijs tribulationibus circumveniuntur, opus est, ut in Deo spem omnem collocent, ac cum Propheta clament: *Quoniam tu es Domine spes mea: Nam tribulatio, ut testatur Apostolus, patientiam operatur, patientia probationem, probatio verò spem: nam & calamitates, afflictiones, fortunaque adversas infligit Deus, ut animum terrenis, humanisque subsidiis destitutum, spe viva in Deum fultis, ad Divina auxilia procuranda convertatur.*

Ad hanc etiam virtutem spectat actio illa, quæ tantopere in operatijs hujus Evangelicæ functionis reluctet, nempe fiducia in DEUM; hac enim armati adversus barbarorum, infestissimorumque hominum rabiem, ac inter maxima pericula intrepidi incedunt: ac demum hac in DEUM fiducia per tot maris, terræque discrimina, per tot gentes, linguas, moribusque distonas, ad ultimas universi Orbis transeunt Regiones.

Et quia oratio est tribulationum comes, & divinæ spei soboles, eam huic functioni conjunctam esse oportet.

Sequitur deinde charitas, quæ virtus inter omnes prima est, & non tam spectat ad hanc functionem, quam est ipsissima functio: Quis enim ignorat ipsam intrinsecè ei inesse, & dici charitatem in proximum, quæ sine DEI Charitate consistere nequit. Sed cum & charitatis duplex sit munus, alterum in Deum, in proximos alterum: in Deum quidem, quia cum solus Deus amor animam impellat in arduissimam semitam laboribus, periculis, ac immensis penè incommodis refertâ, illum oportet esse maximum. Deinde cum inter omnia charitatis opera maximum, ac præstantissimum sit martyrium, quia malum istud, quod in eo toleratur, omnium acerbissimum, nempe ipsa mors, & bonum quod relinquitur, quod est ipsa vita, omnium suavissimum, ac negotiatio illa celestis occasionem martyrio offerat, desideriumque illud sufferendi animo inserat, & sæpè potius martyrium voluntati, quam voluntas martyrio defici-

at, (quamvis ex sententia Theologorum ad martyrij rationem mors ipsa necessaria sit) hæc tamen perfectio Tyranno deficiente non deficit: nam & incommoditates corporis, animique cruciatus assidui, non unum tantum martyrium, sed plura in hac functione inveniuntur; neque in solo martyrij desiderio charitatis resplendet amplitudo, sed & quotidiana hujus functionis exercitia omnia nihil aliud spectant, nisi ut hunc Dei amorem assiduis incrementis provehant.

Ab hoc fonte charitatis erga DEUM in proximos amor emanat, quo salutem proximorum non solum precibus, & desideriis promovent, qui juvandis Infidelibus vacant, sed omnia hujus functionis studia in hunc finem diriguntur, ut opera ipsa declarant, quæ non tantum ad propriam, sed & ad aliorum utilitatem referuntur. Ob hanc enim proximi dilectionem ad remotissimas, & ferocissimas nationes belluinis moribus præditas penetrare non dubitant, tot, tantisque difficultatibus vincunt, ut charitatis gradum supremum attingisse non dubitem: ex quo satis apparet huic functioni, non tam annexam esse charitatem, quam eam esse ipsissimum, ac perfectissimum charitatis actum.

Ex charitate vero Dei etiam ardens orationis studium promanans est enim amantis ejus, quem amat, aspectu, colloquio, & consuetudine velle semper frui, si posse; oratio autem conversatio est cum DEO. Quapropter sancti viri, quo magis Dei, & proximi amatores, eò studiosiores orationis exierunt, exemplo Apostolorum, qui in vocatione gentium laborantes, alia alijs omnia demandantes duo tantum sibi sumserunt, ut orationi, & ministerio verbi instantes essent. His enim duabus functionibus oratione ad DEUM, & prædicatione ad homines Apostolica cura definita est: Quare universa Apostolica curæ negotiique gerendi caput Oratio fervens, assiduaque esse debet: quia cum animarum conversio gratiæ res sit, quæ impetrari precibus potest præveniri meritis non potest, oportet ut nihil magis conjunctum sit cum ministerio animarum, quam orationis studium: ita ut qui velit in hac vinea fructuosè operari, illud non intermittendum sibi suadeat, in quo lachrymis, fletibus, jejunijs, vigilijs crebris, atque omni carnis maceratione Deum sibi propitium reddat, atque ab ipso toto mentis affectu, plenaque fiducia postulet, tum ut ipsum in medio tot periculorum protegat, tum ut Evangelium crescat, atque multiplicetur.

Neque timendum est sancti Evangelij operariis per universum orbem peregrinantibus, qui sæpè in vita activa, laboriosisque negotijs versantur, ideo orationis studium impediri, quia cum negotia, quæ ab illis geruntur, spiritus alia sint, & ob Dei & proximi amorem suscepta, non ideo in his occupati à Deo se junguntur, quin potius ei magis adherent, quoniam & illi Deo, & DEUS illis in hujusmodi functione cooperatur. Quinimò hujusmodi peregrinis Deus per Isaiam dulcedinem contemplationis promittit dicens cap. 56. *Isai. 56. Filios advena, qui adherent Domino, incolant eum, & diligant nomen ejus, & sint ei in servos, Adducam eos in montem sanctum meum, & latificabo eos in monte orationis mee, holocausta eorum, & victima eorum placebunt mihi super altari meo &c. Qui sunt isti advena, qui colunt nomen Domini, &c. nisi qui pro ejus gloria, & sui nominis exaltatione, tanquam peregrini, non habentes hic civitatem permanentem per totum orbem excurrunt?*

Cæteræ vero morales virtutes non minus re-

pleta-

splendent in salute proximi procuranda, nam si de Justitia disseram, cum hujus officium sit unicuique quod suum est tribuere, ac in primis reddere, *qua DEI sunt, DEO, & que proximi, proximo; in hoc uno ferè tota hæc animarum functio perficitur.*

Jam verò quod attinet ad Prudentiam, divina ea quidem est, qua animi eorum, qui juvandis infidelibus vacant, moventur: Nam cum prudentia sit cognitio rerum appetendarum, & fugiendarum, demonstrans nobis quid agendum, quid vero vitandum sit, ut recta via, & consilio ad finem perveniamus; ea, quæ docet mundana despiciere, honores & divitias contemnere, Deum & proximum tantum querere, Divina & non humana prudentia censeri debet.

Temperantiæ vero, atque omnium virtutum, quæ illam ut partes ornant, propria sedes est hæc Apostolica functio, in qua & victus tenuis ferè semper est, isque aut precario quæsitus, aut elemosinæ nomine ultro oblati, nec ciborum delectam querens, sed quæ apponuntur, Christo auctore, cum gratiarum actione accipiens. Lectuli deinde molliem non requirit, nam & quicumque locus ad cubandum aptus videtur, ac sæpè nuda humus cubile præbet. Omitto nunc cæteras corporis asperitates spontaneè assumptas: his verò quantum fræuentur, ac moderentur libidinis imperus, ac delectationes aliæ, experientia docet, ac perinde quanta occasio sit, ut castitas etiam in hoc ministerio resplendat, aperte colligitur.

Humilitas vero, quæ annexa est Temperantiæ, & quæ potissima inter morales virtutes reputatur, luculentissimè etiam in hac functione resplendet: aliud quippe nihil est hoc animatum lucrandarum officium, quam abdicatio, & contemptus omnium hujus mundi vanitatum, in quo quis omnium se servum constituit, ac humillimis ministris exponit, quod prorsus alienum est ab omni famæ, ac nominis celebritate.

Tandem superest Fortitudo, quæ potissimum locum vendicat in hac functione: nam præter eam vim, qua caro ab Apostolicis viris vincitur, propriis voluntatibus resistitur, & delectatio vitæ præseantis contemnitur, adversa superantur, quæ fortis, & invicti animi actiones sunt. Aliæ etiam actiones præstantissimæ reputantur, ut sunt aperta vitæ discrimina ad singula penè momenta subite, & sæpè apud homines (ob belluinos ipsorum mores) vix homines dicendos, versari. His igitur, & aliis innumeris periculis, & incommodis, quæ passim obvia sunt, non terreti, sed potius incredibili animi magnitudine objecta contemnere, & superare, ingentis fortitudinis est argumentum. Ut nunc omittam patientiæ occasiones, quas frequentissimè opus conversionum Evangelicis Ministris suppeditat, in quibus ingens est meriti, ac præmiorum semen.

Hujus verò Patientiæ, cæterarumque virtutum agmen in B. Apostolo Paulo, qui Apostolicæ vitæ appotissimum fuit exemplar, eleganter descripsit S. Joan. Chrysostr. Homil. 2. de laudibus Pauli: Corinthiis inquit scribens: *Placeo mihi in periculis, & infirmitatibus meis. Itaque cum inter medias inimicorum versaretur insidias, orans tamen de omni eorum impugnatione referebat victorias: & ubique casus verberibus, affectus injurijs, atque maledictis, quasi triumphales pompas ageret, crebra trophæa strueret, orabat,*
Thom. à Jesu Oper. Tom. I.

gratiasque referebat Deo, dicens: DEO autem gratias, qui semper triumphat nos. Itaque ad confusiones, & injurias, quas ob prædicandum Christum sustinebat, magis quam ad honorum oblectamenta se preparabat, mortem potius, quam vitam appetens, paupertatem quam opulentiam, & multò amplius laborem desiderans, quam alij requiem post laborem, ac marem magis eligens quam alij voluptatem, studiosius pro inimicis orans, quam alij adversus inimicos. (Et postea) Non dico quia nihil presentium desiderabat, sed nec ipsorum aliquid futurorum. Non enim mihi dicas verbes, gentes, exercitus, provincias, pecunias, potestates, hæc enim ille quasi arenam vilis reputabat: sed ea ipsa penè, quæ promittuntur in cælis & tunc ejus ardentem amorem in Christum videbis: hic siquidem præ illius dulcedine non Angelorum, non Archangelorum admiratus est dignitatem, neque quicumque horum simile concupivit. Quod enim erat majus, omnibus Christi amore fruebatur, cum hoc beatorem se cunctis putabat, sine hoc autem, neque dominationum, neque principatum socius esse cupiebat, sed cum hac dilectione magis esse extremus optabat; imo etiam ex numero punitorum, quam sine hac inter summos, & honore sublimes: hoc enim erat illi maximum, & singulare tormentum, ab hac charitate discedere, hæc illi erat gehenna, hæc sola pœna, hæc intoleranda supplicia: sicut etiam perfrui charitate Christi, hoc illi vita, hoc mundus, hoc Angelus, hoc presentia, hoc futurum, hoc Regnum, hoc promissio, hoc bona videbantur innumera; præter hoc vero nihil in tristium parte ponebat. Horum enim, quæ habentur, nihil asperum, nihil etiam suave reputabat; sic despiciebat universa, quæ cernimus, ut solet herba jam putrefacta contemni. Tyrannos vero ipsos, ac populos spirantes furorem, velut esse quosdam culices existimabat. Mortem vero, & cruciatum, & mille supplicia quasi ludum putabat esse puerorum, dum modo propter Christum aliquid sustineret. Tunc enim, tunc amplectebatur libenter, & decorabatur vinculis castrensis magis, quam diademate coronatus; etenim coarctatus carcere habitabat cælum, ac libentius verbera excipiebat, & vulnera, quam alij bravia diripiunt, & dolores non minus, quam præmia diligebat, cum ipsos utique dolores loco duceret præmiorum. Hæc S. Chrysostr.

Quales igitur, quantæque virtutes, quam heroicæ, divinissimæque in hac D. PAULI pro animabus legatione resplendent? quibus sine dubio & præditi fuere alij Apostoli Christi, & qui eos postea imitati sunt, innumeri viri Apostolici.

Quare cum studium salutis animarum, maxime Infidelium, tot tantisque abundet virtutibus, quid aliud esse dicemus, quam auream coronam ex omni gemmarum, & margaritarum genere compositam; sic enim cui missionum desiderium à Deo inspiratur, eodem fermè tempore hæc eadem corona tot bonis, totque operibus virtutum pretiosissimis ornata capiti imponitur: nam cum ad Dei providentiam spectet, ejus, cujus excitat mentem, actiones juvare, mediæque proportionata ad optatum finem consequendum conferre, cum DEUS aliquem ad hanc Apostolicam culturam vocat, opus est, ut omnes virtutes, quæ ad perfectè exequendam hæc functionem sunt necessariæ, impertiat.

Chry-
sostr. hom
2. de
laudibus
Pauli